

LA CULMINACIÓ DEL PERIODISME POLÍTIC

Jaume Guillamet Lloveras
Universitat Pompeu Fabra

La Revolució de Setembre de 1868 significa la culminació del sorgiment del periodisme polític en el marc del moviment liberal. L'esclat de publicacions periòdiques produït en els darrers mesos d'aquell any, amb una especial intensitat durant l'any següent fins a la insurrecció republicana de setembre de 1869 i allargat durant tot el període, té unes característiques noves, sense comparació amb moments anteriors.

El periodisme polític s'havia estrenat breument durant els primers períodes de llibertat d'impremta (1810-1814 i 1820-1823) i es va desplegar amb interrupcions i limitacions a partir de la mort de Ferran VII. L'inestable règim liberal desenvolupat a partir de 1833 va afavorir la continuïtat i el reforçament de la premsa conservadora, com ara el ja veterà *Diario de Barcelona* (des de 1792), abans que estimular l'aparició d'una premsa nova i plural. Només durant la regència d'Espartero (1840-1843) es dona a Barcelona una oferta de diaris adequada a la pluralitat d'opcions polítiques –que inclou demòcrates i republicans–, complementada per uns primers periòdics d'humor i algunes revistes culturals i religioses, comptant-hi els primers intents de publicacions en català.

La Revolució de 1868 dona pas a una situació de canvis, en la que prenen un paper principal diaris lligats als sectors liberals progressistes i demòcrates –com ara *La Crònica de Catalunya* i *El Telégrafo*– i a la que s'adapta el *Diario de Barcelona*, en quines pàgines destaca la figura de Joan Mañé i Flaquer com a orientador de l'opinió conservadora. El tret més significatiu és l'aparició d'un gran nombre de noves publicacions diàries i setmanals, especialment les d'orientació republicana, fins llavors prohibides.

Tot i que alguns d'aquests periòdics responen a interessos polítics immediats i també de tipus personal, s'estableix un nou espectre de pluralitat del periodisme barceloní que es mantindrà gairebé durant tres quarts de segle, fins a la guerra civil de 1936-1939. Es fa un pas endavant en la definició i en el desplegament de noves formes d'informació i d'opinió. A la presència reiterada de dirigents polítics com a autors d'articles de propaganda, a més de la reproducció habitual del seus discursos, s'hi oposa la presència rellevant de comentaristes regulars de la vida política espanyola i internacional, així com una aportació permanent d'informacions i opinions per part dels lectors i subscriptors per mitjà de cartes o “artículos remitidos”.

L'aparició de nous periòdics significa també la formulació de models de publicacions adreçades a un públic més ampli i de vegades poc alfabetitzat, en forma d'una premsa d'humor i en català, representada principalment per *La Campana de Gràcia*. També es produeix la creació de nombrosos periòdics en altres ciutats de Catalunya.